

Rak wrzecionowatokomórkowy krtani – opis przypadku

Spindle cell carcinoma of the larynx – case report

JAROSŁAW PŁOŃCZAK^{1/}, BOŻENA KOWALSKA^{2/}, KAZIMIERZ JAŚKIEWICZ^{3/}, JACEK KOWALSKI^{4/},
EWA IŻYCKA-ŚWIESZEWSKA^{3/}

^{1/} Oddział Otolaryngologii Szpitala Specjalistycznego św. Wojciecha w Gdańsku

^{2/} Klinika Chorób Uszu, Nosa, Gardła i Krtani Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

^{3/} Zakład Patomorfologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego

^{4/} Zakład Patomorfologii Szpitala Specjalistycznego św. Wojciecha w Gdańsku

Rak wrzecionowatokomórkowy krtani jest nowotworem rzadkim. W piśmiennictwie polskim nie znaleziono opisu przypadku takiego guza krtani, a w światowym są tylko pojedyncze wzmianki na temat tego nowotworu o umiejscowieniu krtanowym. Autorzy opisali 81-letniego mężczyznę z rakiem wrzecionowatokomórkowym krtani. Chorego leczono operacyjnie – wykonano laryngectomię całkowitą. W ciągu 17-miesięcznej obserwacji nie stwierdzono wznowy procesu nowotworowego. Autorzy podkreślają przydatność badań immunohistochemicznych w postawieniu właściwego rozpoznania.

Słowa kluczowe: nowotwory złośliwe krtani, rak wrzecionowatokomórkowy, badania immunohistochemiczne

Spindle cell carcinoma of the larynx is a tumor of rare histological structure. There are no case reports of such tumor in Polish literature. In world literature only a few cases are mentioned. The authors described the case of an 81-year-old man with spindle cell carcinoma of the larynx. The patient was treated operatively – total laryngectomy was performed. During a 17-month follow-up no recurrence of the carcinomatous process was observed. The authors emphasize the need to use diversified immunohistochemical methods in tumor accurate diagnosis.

Key words: malignant tumors of the larynx, spindle cell carcinoma, immunohistochemistry

© Otolaryngologia 2010, 9(2): 94-97

www.mediton.pl/orl

Adres do korespondencji / Address for correspondence

lek. med. Jarosław Płończak

Oddział Otolaryngologii Szpital Specjalistyczny im. Św. Wojciecha
ul. Jana Pawła II 50, 80-462 Gdańsk

tel. 58 768 45 19; fax: 58 556 38 70

e-mail: jaroslaw.plonczak@wp.pl

WSTĘP

Definicja WHO określa raka wrzecionowatokomórkowego (*spindle cell carcinoma* – SpCC, *sarcomatoid carcinoma*, *carcinosarcoma collision tumor*, *pseudosarcoma*) jako dwuskładnikowy guz złożony z komórek raka płaskonabłonkowego (*in situ* i/lub inwazyjnego) i komórek złośliwego komponentu wrzecionowatokomórkowego mającego wygląd mezenchymalny, ale pochodzenie nabłonkowe [1].

Guz o tej budowie występuje w krtani rzadko i dotyczy głównie głośni; rzadziej nadgłośni bądź podgłośni. Objawy są typowe dla nowotworu tego narządu: chrypka, zaburzenia połykania, różnorodne dolegliwości ze strony gardła, duszność o różnym nasileniu. Makroskopowo nowotwór przyjmuje naj-

częściej postać egzofitycznego guza o polipowatym kształcie, różnych rozmiarów i gładkiej powierzchni. Tylko w nielicznych przypadkach stwierdza się naciekanie struktur głębokich krtani. SpCC występuje najczęściej w 7 dekadzie życia, dziesięciokrotnie częściej u mężczyzn niż u kobiet [1]. Czynniki ryzyka rozwoju tego nowotworu w krtani są takie same jak w raku płaskonabłonkowym: palenie tytoniu, nadużywanie alkoholu, a także przebyta radioterapia.

Rozpoznanie nowotworu wymaga zawsze badania immunohistochemicznego różnicującego tkankę nabłonkową i mezenchymalną [2]. Przerzuty do regionalnych węzłów chłonnych występują w około 25% [1,3]. Opinie na temat rokowania w tych guzach nie są w pełni ustalone [3-6].

OPIS PRZYPADKU

Chory FF, lat 81 (nr hist. chor. 18057/1088), rolnik, przyjęty do Oddziału Otolaryngologicznego Szpitala Specjalistycznego w Gdańsku z powodu guza krtani. W wywiadzie chrypka od kilku miesięcy, od 2 miesięcy ból gardła przy połykaniu oraz lewostronna otalgia. Papierosy pali od 20 r.ż., alkohol spożywa okazjnie. W rodzinie choroba nowotworowa (siostra choruje na białaczkę).

W laryngoskopii pośredniej stwierdzono egzofityczny guz obejmujący prawą połowę krtani (fałd rzekomy, kieszonkę krtaniową oraz fałd głosowy). Ruchomość krtani obustronnie prawidłowa. W laryngostroboskopii wykazano obecność ruchów fonacyjnych fałdów głosowych (ryc. 1).

Badania dodatkowe: TK krtani wykazała w obrębie krtani po stronie prawej na wysokości głośni patologiczną zmianę wielkości 1x1,6 cm, wpuklającą się do światła głośni i znacznie zwężającą jej

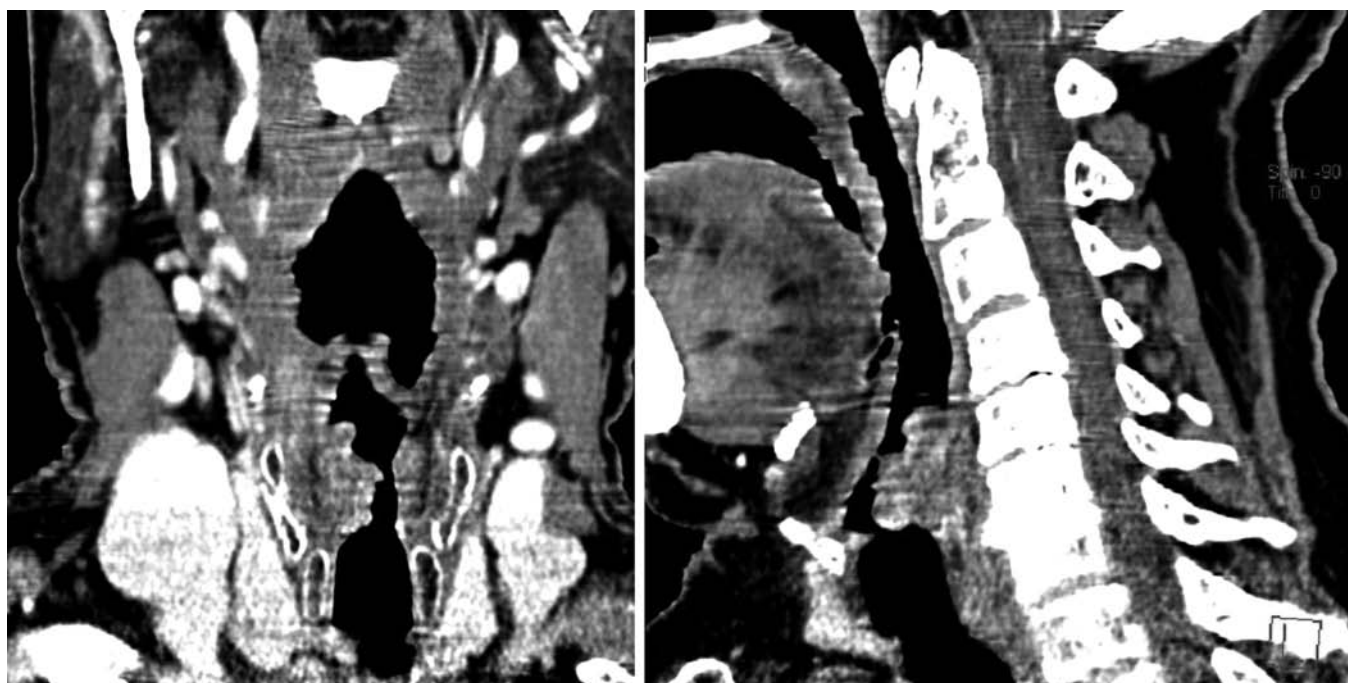
światło. Zmiana dochodzi w części dolnej i tylnej do chrząstki pierścieniowej, a ku górze szerzy się w tkankach miękkich do górnej granicy nagłośni. Zmiana chorobowa zamyka prawą kieszonkę krtaniową i zachyłek gruszkowaty (ryc. 2). TK klatki piersiowej bez zmian.

Wykonano mikrolaryngoskopię pobierając z guza krtani wycinki do badania histopatologicznego. Wynik (nr 338055): rak wrzecionowatokomórkowy (*spindle cell carcinoma, sarcomatoid carcinoma*) (Zakład Patomorfologii Szpitala Specjalistycznego w Gdańsku, dr med. L. Pikiel, lek.med. J. Kowalski) (ryc. 3). Chorego przekazano do Kliniki Otolaryngologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego celem leczenia.

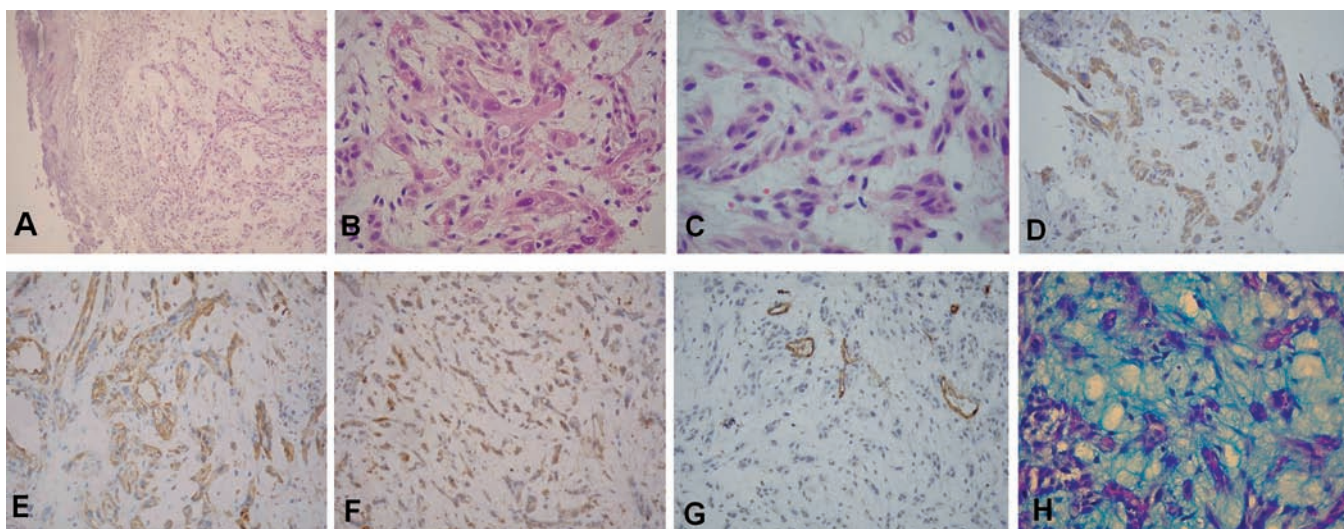
Wykonano laryngektomię całkowitą. W usuniętej krtani stwierdzono nacieki nowotworowy lewej nalewki obejmujący wyrostek głosowy i okolice międzynalewkową, przechodzący ku prawej nalewce, nawisający do pogłośni. Badanie histopatologiczne

Ryc. 1. Obraz krtani w laryngostroboskopii lupowej

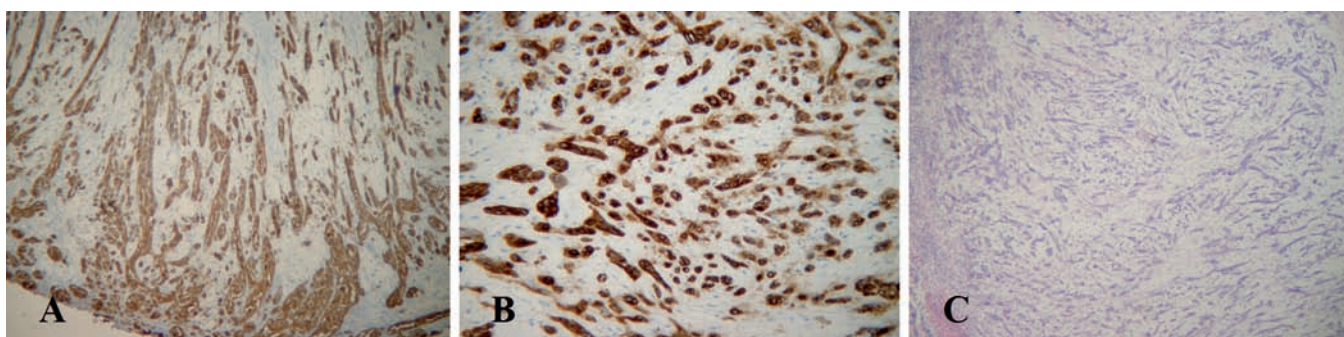

Ryc. 2. Badanie tomografii komputerowej krtani

Ryc. 3. Mikrofotografie guza

- A. Powierzchniowy nabłonek jest owrzodziały, zmieniony martwiczo pokryty włóknikiem. Komórki SpCC mają wrzecionowaty kształt i znajdują się w śluzowatym podścielisku (HE; 100x).
- B. Nieliczne polimorficzne komórki wrzecionowate. Ich jądra są nadbarwliwe, zawierają wodniczki. Atypia komórkowa jest bardzo wyraźna (HE; 400x).
- C. Patologiczna figura podziału widoczna w komórce guza (HE; 400x).
- D. Komórki SpCC intensywnie wybarwiają się na obecność cytokeratyn (klon AE1/AE3 cytokeratyn; 200x).
- E. Immunoreaktywność dla aktyny mięśni gładkich w komórkach guza, a także w pericytach podścieliskowych kapilar (aktyna mięśni gładkich; 200x).
- F. Wynik badania immunohistochemicznego na obecność białka S-100 w komórkach nowotworowych jest dodatni (białko S-100; 200x).
- G. Komórki guza nie zawierają białka CD34, które obecne jest w śródbłonku podścieliskowych naczyń krwionośnych (wewnętrzna kontrola) (białko CD34; 200x).
- H. Silne zabarwienie błękitem alcjanu kwaśnych śluzów w podścielisku (błękit alcjanu/PAS; 400x).

Ryc. 4. Badanie immunohistochemiczne guza

- A. SMA – ekspresja; 100x
- B. Vimentin – ekspresja wimentyny; 200x
- C. Barwienie hematoksyliną i eozyną (HE); 40x

nacieku (nr 976272): *carcinoma planoepitheliale male differentiatum fusocellulare exulceratum laryngis (spindle cell carcinoma of the larynx*, WHO, 2005) (Zakład Patomorfologii GUMed, prof. dr hab. med. K. Jaśkiewicz, dr med. E. Iżycka-Świeszewska) (ryc. 4).

Wczesny okres pooperacyjny bez powikłań. W 5 dobie pojawiła się przetoka gardłowa, którą zaszyto. Po 15-dniowym pobycie w Klinice chorego wypisano do domu. 17-miesięczna obserwacja nie wykazała wznowy procesu nowotworowego.

OMÓWIENIE

SpCC należy do rzadkich nowotworów krtani. W polskim piśmiennictwie nie znaleziono opisu raka wrzecionowatokomórkowego krtani [7]. W dostępnym piśmiennictwie światowym angielskim znaleziono jedynie pojedyncze przypadki nowotworu krtani o tej budowie histologicznej [3-5]. Pierwszy opis SpCC krtani opublikował w 1933 r. Figa [8]. Największy materiał wrzecionowatokomórkowych raków krtani przedstawił

w 2002 r. Thompson i wsp. [3]. Analizie poddali oni 187 przypadków SpCC krtani zebranych w bazie guzów głowy i szyi Wojskowego Instytutu Patologii w Waszyngtonie. Wszyscy chorzy byli leczeni operacyjnie z czego blisko połowa miała uzupełniające napromienianie. Lewis i wsp. z Mayo Clinic zdemontrowali 26 przypadków SpCC krtani [4].

W materiale Katedry i Kliniki Chorób Uszu, Nosa, Gardła i Krtani GUMed obejmującym 1080 chorych leczonych w latach 1995-2008 z powodu raka krtani nie stwierdzono u żadnego chorego jego wrzecionowatokomórkowej postaci.

Rak wrzecionowatokomórkowy krtani przyjmuje najczęściej postać polipowatego, egzofitycznego guza o gładkich ścianach, wychodzącego z tkanek głośni. Podobny obraz makroskopowy obserwowaliśmy u naszego chorego. Objawy są typowe dla nowotworów tego narządu chrypka, dysfagia, duszność. Czynniki ryzyka rozwoju tej postaci raka to palenie papierosów i nadużywanie alkoholu.

O rozpoznaniu SpCC decyduje badanie immunohistochemiczne różnicujące raka wrzecionowatokomórkowego od zapalnego guza miofibroblastycznego. W mikroskopie świetlnym obydwie nowotwory wyglądają podobnie. Volker i wsp. przedstawili dwa przypadki guzów krtani o identycznej, w mikroskopie świetlnym, budowie histopatologicznej, w których dopiero diagnostyka immunohistochemiczna i rozróżnienie markerów nabłonkowych i mezenchymalnych pozwoliły na postawienie właściwego rozpoznania (rak wrzecionowatokomórkowy i zapalny guz miofibroblastyczny) [2]. Najczulszymi markerami nabłonkowymi SpCC są cytokeratyny (klon AE1/AE3), choć ich ekspresja może być obecna tylko w 40-85% komórek wrzecionowatych, oraz nabłonkowy antygen błonowy.

Markerem mezenchymalnym zawsze wybarwiający komórki guza jest wimentyna; inne z tej grupy ulegają ekspresji w różnym odsetku (aktywna mięśni gładkich, aktywna mięśniowo specyficzna, białko S-100, desmina). U naszego chorego widoczna była owrzodziła powierzchnia błony śluzowej krtani nacieczona przez raka płaskonabłonkowego z obecnymi wrzecionowatymi komórkami, które dość luźno leżą w obrzękłym, śluzowatym podścielisku (Alcian+). Komórki te są polimorficzne, z dużymi, nadbarwliwymi jądrami, w których obecne są wodniczki. W badaniu immunohistochemicznym wykazano w nich ekspresję cytokeratyn (klon AE1/AE3), białka S-100 oraz aktywnej mięśni gładkich, natomiast nie wykryto białka CD 34.

SpCC należy do nowotworów o dużej złośliwości. Mani i wsp. opisali 65-letnią chorą z SpCC krtani, u której w 5 miesięcy po laryngektomii całkowitej i pooperacyjnej radioterapii stwierdzono przerzuty do oczodołu. W badaniu sekcyjnym znaleziono ponadto przerzuty w płucach, wątrobie i sercu, przy braku wznowy miejscowej [5]. Hardisson i wsp. przedstawili 65-letniego chorego z SpCC krtani, u którego w rok po leczeniu (laryngektomia całkowita z operacją węzłową na szyi) w badaniu sekcyjnym znaleziono przerzuty w mózgu i tkance podskórnej powłok brzusznych [6]. W naszym przypadku w ciągu 17 miesięcy po operacji nie zaobserwowano wznowy nowotworowej.

Rak wrzecionowatokomórkowy krtani jest nowotworem rzadkim. Postawienie właściwego rozpoznania zawsze winno opierać się na badaniu histopatologicznym z użyciem różnicowych metod immunohistochemicznych. Ze względu na nieprzewidywalność przebiegu pooperacyjnego tego nowotworu chorzy wymagają wnikliwych, pooperacyjnych badań kontrolnych.

Piśmiennictwo

1. Barnes L, Evenson JW, Reichart P, Sindransky D. Pathology and genetics of head and neck tumors. WHO Classification of Tumours. Vol. 9, World Health Organization; 2007.
2. Volker HU, Scheiich M, Hooller S, Strobel P, Hagen R, Muller-Hermelink H K. Differential diagnosis of laryngeal spindle cell carcinoma and inflammatory tumor – report of two cases carcinoma and inflammatory myofibroblastic tumor – report of two cases with similar morphology. *Diag Pathol* 2007; 1-7.
3. Thompson L, Wieneke J, Marku M, Heffner D. Spindle cell (sarcomatoid) carcinomas of the larynx. A clinicopathologic study of 187 cases. *Am J Surg Pathol* 2002; 26: 153-70.
4. Lewis JE, Olsen KD, Sebo TJ. Spindle cell carcinoma of the larynx: review of 26 cases including DNA content and immunohistochemistry. *Hum Pathol* 1997; 28: 664-73.
5. Mani N, Lowe D, Pope L, El-Daly H. An unusual case of laryngeal spindle cell carcinoma metastasizing to the orbit and heart. *J Laryngol Otol* 2007; 9: 121-5.
6. Hardisson D, De Diego J, Prim M. Sarcomatoid carcinoma of the pyriform sinus with brain and subcutaneous metastases: An unusual metastatic spread pattern. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2000; 8: 445-8.
7. Bień S, Kamiński B, Żyłka S, Mieżyk R, Piasta Z. Evolution of the epidemiology and clinical characteristics of larynx and hypopharynx in Poland from 1991 to 2001. *Eur Arch Otorhinolaryngol* 2008; 265 (supl1): 39-46.
8. Figa FA. Sarcoma of the larynx. *Arch Otolaryngol* 1933; 18: 21-33.